

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED TRI-WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT THE HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видане Робітничо-Фармерське Видавнє Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Домі, на розі вулиць Пічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

НА ЗАКІНЧЕННЯ 1928 РОКУ.

Оце минає 1928 рік. Цей рік не є з тих, про які писав колись Шевченко. — А роки плинуть за ними, плинуть собі з тиха...

Цей рік діловий, бізнес його активний. І скільки-б разів не листували ми картини історії всесвіту, другого такого року, як 1928 — ми не знайдемо. В ньому немає ні одного дня, щоб не записав себе своїм вчинком, своїм діянням в пам'ять сьогочасних жителів.

Серед партійних гасел й кличів йшла завзята вперта боротьба на виборчих фронтах по обох боках океану. З Польщі перекинулася у Францію, Бельгію, Німеччину, Чехію й Америку, а зараз кінчається в боярській Румунії. І всюди по тих виборчих фронтах імперіалістських країн з поліцейськими й адміністративними апаратами кинулися буржуазні партії у виборчу кампанію, промовляючи шлях своїм представникам до законодавчих тіл обманом й підкупом, погрозою й насильством, тюрмою й багнетами.

Відкрито виступили до бою з класовим ворогом робітники й селяне. Об'єднані пролетарськими класами й класовими гаслами здобували вони позицію за позицією, а їхні виборні представники зі союмових і парламентарних трибун викрикали змову й воєнне поготівля імперіалістських держав проти С.Р. й проти фронту працюючих, завзиваючи останніх до відбою й протиступу.

Рік 1928 — це рік міжнародних конференцій, сесій, з'їздів, конгресів, пактів, союзів. Міжпарламентарна Унія, що її в 1908 році вітали в себе королі Фрідріх Вільгельм з князем Бюловим, відновила себе в цьому році свою діяльність. Унія святкує в цьому році 40-річчя свого існування. Німецький канцлер соціал-демократ Міллер, відкриваючи 25 сесію тій унії 24. серпня ц. р., сказав, що завданням Міжпарламентарної Унії є закрити мир. І Міжпарламентарна Унія свій "мирний" обов'язок виконувала. В початках XX століття підготувала вона російсько-японську війну, в 1912 році встроїла різню балканських народів, в 1914 р. організувала всесвітню братовбивчу війну. А зараз, по вичерпанні програми, як оте гайвороння, занюхавши випар своєї крові, злетілися міжпарламентарні унієти і, ховаючись за мирові кличі, кують нову зброю, готують нову війну проти РСР.

На допомогу у виконанні тієї "мирової" програми Міжпарламентарної Унії поспішили й Другий Інтернаціонал. Гендерсон, бувший член уряду МекДоналда, Вандервельде, нещодавній, бельгійський прем'єр, німецькі, австрійські, польські, чеські державні діачи-носії імперіалістської влади на своєрідному конгресі II. Інтернаціоналу в Брюсселі ще раз заманifestували перед праціючими світу, що Другий Інтернаціонал й на далі буде співпрацювати з буржуазними партіями в урядах і владі, далі продовжуватиме політику миру з капіталом в промисловості, а з тим в парі, в союзі з політичною імперіалістською владою далі буде наступати на бойовий фронт працюючих.

В хвості за ними приплентались також в цьому році на свій конгрес в Женеву представники буржуазних партій національних меншостей. На одній-двох сесіях зложили за чергою заяви своєї лояльності тим державним властям, де переживають, дякуючи їм за "добільність і опіку". От хоч би й заява української делегації з Буковини (в особах Кракалі, д-ра Залозецького і д-ра Когута), яка звучала: — Вступаємо до конгресу національності в Європі, щоби на цьому терені мирним шляхом боротися за найважливішу для нас під теперішню пору культурну автономію. Накопили би ми хотіли висаджувати мости у воздуху, то робили би це в дома й не приходили сюди... Таку саму заяву зложив Куртук з Прикарпатської України для Чехо-Словацької влади за погроми в Бороняві й унівський голова Дмитро Левинський для фашистської Польщі за білий терор і наглі воєнні засуди на землях Західної України.

Згадати слід би ще одного постійного працівника миру, так звану Лігу Націй. Кількарічна діяльність над "збереженням мира" так вичухала старічки, що в них вже цей рік виказує панива. Це ствердив і данський посол Цале, президент сесії, заявляючи на засіданні 4. вересня, що: — "Коли до вечора сіхто не згодяться до слова, я буду змушений відкрити наступне засідання..." Какуть, що женецькі делегати "мироворчої" Ліги Націй вже виснажилися, по-друге, вже і мало таких, що хочуть вірити ще в мирове діяння Ліги Націй. Добив Лігу Націй тов. Литвінов, представник РСР, складаючи в цьому році на одній з її сесій проект повного роззброєння армій й цілковите забезпечення від дальших воєн в майбутньому. Цей проект був такий: негайно розпустити армію й заперестати готувати зброю й озброєння. Та проект отой відкинула Ліга Націй, виказуючи тим самим своє справжнє обличчя, обличчя воєнної агентури.

З святочним торжеством підписували імперіалістські держави дня 17. серпня ц. р., так званий мировий пакт Келого, яким ніби то осуджено війну.

"Високі договірні сторони заявляються святочно в імені своїх народів проти воєнного поступовання, як засобу вирішування міжнародних конфліктів та вирішуються його як знаряддя національної політики у своїх взаємовідносинах" — так говориться у першій статті Келогового пакту. Цей пакт підписали всі імперіалістські держави, а перші зложили свої підписи представники Англії й Франції.

Та це чорнило з підписами не висохло на мировому пакті Келого, а вже Англія й Франція склали воєнний договір про морські й сухопутні зброєння.

Вашингтонська конференція, в якій виготовлено ключ морського зброєння: Америка 5, Англія 5, Японія 3 воєнних кораблів — ніяк не задовольняла англійських імперіалістів.

1928 рік — це рік антантських союзів, що перстеном охоплюють робітничо-селянську країну РСР, а потворили оті союзи Англія й Франція для скріплення своєї операційної воєн-

ної бази й збільшення армій проти РСР. І зараз з кінцем 1928 року імперіалістські держави об'єдналися між собою в такі воєнні союзи: англо-французький, англо-японський, францусько-італійський, французько-польсько-румунський, польсько-мадярський, союз Польщі з прибалтійськими державами. Також-городили імперіалістські держави воєнними союзами пролетарську батьківщину РСР, залишаючи відкрите місце тільки зі сторони недоступного північного бігуна.

Розбудова флоту й армій, уліпшення й поспіх озброєнь, зріст військових бюджетів, міжнародні конвенції між державами, воєнні демонстрації, маневри — так минає 1928 рік.

І коли б сьогодні проголосили війну, так число воюючих армій вносили б вже першого дня 16 мільйонів озброєних солдатів, а 14 тисячів літаків буде засипувати горючими бомбами й убійчими газами міста й села.

Оце й він — 1928 рік.

3 АНТИРАДЯНСЬКОЇ КУЗНІ.

Стаття надіслана для "У.Р.В." від посла Ю. Сохацького, якого польський сойм видав судовим властям.

(Докінчення.)

У Фінляндії теж зміщений зараз курс на польський фашизм, чого висловом було призначення міністром закордонних справ дотеперішнього фінляндського посла у Варшаві, Прокопа.

Побут Пилсудського в Румунії, який ніби-то присвячений був для порятунку здоров'я маршала, по суті пройшов серед нарад Пилсудського з румунським урядом і генеральним штабом, змістом яких була війна проти РСР. Політичний характер румунської гостини Пилсудського так кидався в вічі (участь в нарадах в Сінаї й в перегляді військової флотії і т. д.), що навіть урядова газета "Ліостровани Кур'єр Цодзени" була примушена визнати, що "темною розмовою маршала Пилсудського з керуючими особами Румунії" було "військове становище Румунії в оборонній системі Малої Антанті й Польщі, а зокрема проблема польсько-румунського військового співробітництва, що до Росії".

Подорожі генерала Ле Ронда були ілюстрацією того, що втягнення Румунії до антирадянських пільв спеціально цікавить другого союзника фашистської Польщі — Францію. За їх згодою уряд Пилсудського взяв на себе місії посередництва між Румунією й Угорщиною, з метою заперевення Румунії де-яких користей з боку Угорщини та втягнення Угорщини до антирадянського фронту: "Полька-венгер-два братанки", так співали в епоху "весни народів", коли й Польща й Угорщина стояли в очах боротьби з абсолютною реакцією. Але змінилися часи. Сьогодні польський фашизм по пісеньку переробив на свій фасон. Сьогодні кат польського народу, Пилсудський виступає, як "братанок" кривавого Гортіого, з Польщі Угорщини й Румунії, він хоче утворити одностайний охоронний вал міжнародної реакції, об'єднати сили буржуазної контрреволюції для боротьби проти РСР.

Такий власне політичний зміст має приїзд до Польщі міністра закордонних справ Угорщини, п. Валько. Розуміючи, і при тім нагоді озброєні аж по зуби й викупані в крові робітничого народу, фашистські мердеці обдуно деклямують про мир, представляючи заключення польсько-угорської арбітражної угоди, як крок до загальної пацифікації. Одночасно, однак, публіцисти фашистського табору відслонюють рубець кулі, за якими проходять розмови двох фашистських держав. Орган підсудчиків "Кур'єр Віленський" з 30-го листопада в статті "Угорські гості" пише, що польському фашизмові не вистарчають "добрі взаємини" між Польщею й Угорщиною.

"Ми хотіли б бачити польсько-угорську приязнь, ґрунтовану не тільки на історичних спогадах, але також на певних спільних поглядах і прагненнях сьогоденного дня. Територія бувають австро-угорської монархії є найбільш відповідною для того, щоб довести тезу, що на просторах, національно-мішаних, визначених границь держав на підставі етнографічних показників доводяться до абсурду. В епоху реалізації національних ідеалів це є може кінцевим необхідним лихом. Для того ми уважаємо таке поглядження проблеми спадати по Австрії й Угорщині за перекозів."

Але мусить наступити мент, коли помішані з собою народи шість територій приймуть до переключення, що не має рації завжди боротися з собою і жити в постійному страху перед судом, але, що треба утворити нову форму співжиття між собою. Завданням, що проблема польсько-румунських взаємин зобов'язує найкращу розв'язку в уні цих двох держав".

Як бачимо, пляни польсько-угорської імперіалістської реакції сягають досить далеко. Унія Польщі з Литвою, унія Румунії з Угорщиною — це звеня цього ланцюга, при доповіді якого польський фашизм і міжнародний імперіалізм хочуть закувати Радянський Союз. Як велике значіння приписує польський фашизм своїм плянам, що до Угорщини, може свідчити цей факт, що переведення їх в життя було доручено одному з найблизших мужів довіря Пилсудському, полк. Матусевському, нещодавно призначеного на посаду польського посла в Будапешті.

Та працюючи маси Польщі в братньому співробітництві з працюючими масами Румунії й Угорщини зроблять одначе все, щоб розторопити всі звеня імперіалістського ланцюга. На зміцнені антирадянські цуквання вони відповідають посиленням революційного робітничо-селянського союзу, зміцненням боротьби проти імперіалістської війни, війни в оборону соціалістичної батьківщини пролетаріату, РСР.

3 ПЕТЛЮРІВСЬКОГО БАГОВИННЯ.

Віденський "Абенд" надрукував ч. з дня 28. і 29. листопада та 1. грудня ц. р. сензаційний документ "уряду" УНР, додучуючи фотографії оригіналів. Є це листи "заступника голови Директорії й головного отамана військ УНР" Андрія Лівницького до "пана міністра закордонних справ УНР". "Абенд" містить ці документи як такі, що стоять в тісній зв'язці з переговорами в Бухаресті, і котрі доказують, що польсько-румунський воєнний союз в порозумінню з англійською й французькою дипломатією підготували напад на Україну. Сам "уряд" УНР називає "Абенд" петлюрівською бондою, яка за Юдин гріш злізна на вське лайдачтво.

В листі з дати 10. березня

на Україну. А далше пише:

"...У міністерстві війни я порушив справу формування на території Румунії військової частини армії УНР та говорив також про справу есенціального переправлення частин із Югославії у Румунію. Принципово на це міністерство дало свою згоду, заявлено мені, що коли цього вимагатиме потреба, то буде нам віддано у наше розпорядження одну казарму в м. Кишиньові. Далі заявлено мені, що й все потрібне до екіпіровки також буде видано."

В листі з дати 22. червня А. Лівницький втаємничує "міністра закордонних справ про наради, які мають відбутися в Румунії".

"...У Бухаресті мають відбутися наради представників генштабів Румунії та Польщі, при участі представників Франції та Англії. Ці наради мають відбутися згідно постановам конференції генштабів королівства Румунії та республіки Польської, яка відбулася в останньому у Варшаві. На цих нарадах розбиратиметься технічні питання військової інтервенції на Україні. Пан маршал Пилсудський персонально вибирається на ті наради, та на його бажання одночасно туди поїде теж представник генштабу армії УНР."

В листі з 19. серпня ц. р. подає Лівницький "міністру закордонних справ" платформу, яку він мав встановити з Пил-

судським, а на якій буде призначений представник УНР участі в нарадах генштабів в Румунії.

"Саме для нас важним є питання, що торкається перебування польсько-румунської армії на території України. Тут йде діло про це, що давніше румуни заступали погляд, що лише обмежене число української армії може бути форміроване на території України, та що її командування мусить підчинятися румунському генштабові. За те згідно наших умов з республікою Польською та згідно постанов союзів України з Польщею з 1920 р. на території України вся військова влада підчиняється лише українському уряду, а навіть в адміністративному зрозумінні етапно-адміністративній військовій установі польської армії підчиняються головному командуванню української армії, головно на цих фронтах, де розташовано армію УНР. Таким чином погляди румунського генштабу з постановами польсько-української угоди собі противорічать. Пан маршал Пилсудський прийняв мій погляд, що на території України не може бути ніяких обмежень, що торкається мобілізації української армії, що командування українською армією тільки в оперативному розумінні підлягатиме спільному генштабові, у котрому засідатимуть теж і представники армії УНР."

Серед. Приїхав організатор. Приїшов до сал. Час розпочинати мітинг. Людей мало. Членів ще менше. І нема голови, щоб відкрити мітинг. Добре, що хоч заступник прийшов. По мітингу організатор скликає заряд. Вже й голова є. Він прийшов на половині мітингу. "Товариші, ви отримали лист і оголошення про мітинг?" — "Та отримали". — "І оголосили?" — "Та... оголосили". — "А чому-ж людей так мало і членів ще менше на мітинг?"

От і починає вивиснюватися єдина воля організації. Мітинг ухвалили, а як оголосили? Хто оголошення розносить? Виявляється далі: один взяв, другому передав, а той другий не мав часу рознести, а третій забув передати і оголошення спокійненько вилежує собі десь в куточку.

Ну, а члени-ж знали, а чому члени не прийшли? А хто його зна чому вони не прийшли. Певно тому, що вони вже члени, їх організувати вже не треба, бо вони вже з'організовані. А раз людина вже з'організована, то що ти від неї більше вимагатимеш? Виключити з організації не виключиши, бо членські вкладки вона заплатила.

Товариш голова, ви-ж знали, що мали відкрити й голоувати на мітинг — чому ви не прийшли на час?

Я, товариші, був дуже важну справу, і мусів бути в одному місці...

То треба було через когось повідомити заступника, чи секретаря...

Та я думав, що заступник та секретар і так будуть, бо ми-ж ухвалювали, щоб всі члени були присутні і на час.

Так, так, ухвалювали, але ви самі не прийшли.

От так починає перемелюватися, знову й знову, ще раз, десятий раз. А потім на з'їзді ухвала (ось ухвала Дев'ятого з'їзду ТУРФДім):

Трапляється дуже багато, що члени й членів ТУРФДім у своїй "організаційній праці" відзначаються тільки плачевним членським вкладом і то не регулярним; що не дають про добро організації і свідомо чи несліпо розносять про свою організацію різні слатні; що всієї ухвали відділових зборів обговорюють по хатах, головні тоді, коли вони з цими ухвалами не погоджуються.

З'їзд рішучо засуджує таку поведінку членів і заявляє:

Члени й членів, які хоч платять членські вкладки, але своїх рук та мізку для будовання своєї організації не докладають та часто-густо відмовляються від виконання наложених на них обов'язків, або коли приймають якийсь обов'язок, то все одне його не виконують, не подаючи навіть виправдовуючих причин — членами справжніми не вважаються, можуть бути потягнені зарядом до відповідальності за невиконання організаційних обов'язків, а навіть виключені з організації, не зв'язуючи на те, що вони можуть мати членські вкладки заплачені. Що-ж до самого плачущого членського вкладку, то всі члени повинні пригнитуватися постановами статута.

З'їзд постановляє, щоб всі відділи і їх заряди доповнювали або в перу році все членство ТУРФДім пригниту до активної праці в організації, а тоді й сама організація зміцніється.

Ану, по чистій совісті, товариші, скажіть, притягнули ви до активної праці все членство від часу цієї ухвали? Чи може те неактивне членство ще й вас відтягнуло від праці? Перед з'їздом такі справи треба порушувати. Як раз перед з'їздом мусимо ми знати, як за міцна єдина воля нашої організації.

Робітники

ЦЕНЗУРА В РУМУНІІ.

Український листник "Час" подає відомість, що пимимо оголошення декрету про звенення цензури, вона проводиться далше, головню в Бессарабії. На листах фігурують далше печатки "цензуровано", а в місцевості Базарджіку цензуруються навіть часописи.

ДО ЮВІЛЕЮ КВІТКИ-ОСНОВ'ЯНЕНКА.

Комісія ВУАН для видавання пам'яток новітнього українського письменства має видати до ювілею Квітки-Основ'яненка бібліографічну розвідку В. Тарнавського про Квітку Основ'яненку. Книга матиме 15 друкованих аркушів.

ПЕРЕД ДЕСЯТИМ З'ЇЗДОМ ТУРФДІМ.

(Стаття йде в дискусійному порядку.)

Дні й програма Десятого

З'їзду ТУРФДім проголошені. Редакція "У.Р.В." висловила вже свою загальну думку й запропонувала слово в дискусії робокрам, секретарям чи головам відділів та членам організації, що цікавляться організаційними справами.

Відгуку на це ми покищо ще не чули. Може це не було чату. А може думку проте слід би поспішити, бо з'їзд вже й не дуже далеко. Краще все заздалегідь обговорити, щоб вказати на наші недостаті та на способи їх-уцнення.

Якщо мої думки справу дискусії приписати, то я з охотою за це беруся, хоч по моєму багато краще було-б почути думки товаришів з місць.

Організаційна діянка праці.

Починаю з неї, бо вона не лише є першою на програмі з'їзду, але вона є підвалиною всієї дальшої діяльності нашої, як і кожної, організації. Балачки про освіту — курси, читання, лекції, дітоті школи; про мистецтво — драмгуртки, хори, оркестри, танки; про дови, пресу й т. н. — остануть тільки балачками, якщо ми не доповнимо найголовнішого: зміцнення самої організації.

Правда, організація зміцнюється своєю роботою: освітньою, культурно-мистецькою, заповомогою. Вся робота одна друга доповнює, але головний хребет тої роботи — мійч організації.

Що-ж таке організація? У нас вже не раз писалося, що партія, чи організація, це добровільно згуртована громада людей, що належать до однієї класи, мають однакові переконання, однаковий погляд чи розуміння громадського життя, що рішили разом і в однаковий спосіб боритися за поліпшення того життя, за перебудовування несправедливого ладу.

"Сила робітничої класи — організація. Без організації мас пролетаріат — ніщо. Організований — він усе".

"Свідомість передового відділу в тому, між іншим, і виявляється, що він уміє організуватися, а організується, він набуває ЄДИНОЇ ВОЛІ, і ця єдина воля тисячі, сотні тисяч, мільйонів — стає волею класу".

Ми вище навели слова Леніна про те, що таке організація. Організований — робітничий — набуває єдиної волі й ця єдина воля організованої частини робітництва стає волею цілої класи.

Ми не претендуємо на те, що єдина воля нашої організації має стати волею цілої

класи Канади. Але наша організація є частиною організованого пролетаріату й бідного фермерства цієї країни. Праця нашої організації проявляється серед українських робітників і фермерів. Значить — єдина воля нашої організації стає частиною єдиної волі загальних трудових мас в Канаді. Сполучуючи свою працю з організованими масами Канади взагалі — ми тим самим сполучуємо бажання й стремління українського робітництва й фермерства з такими самими стремліннями працюючої класи Канади, доповнюємо й зміцнюємо її єдину волю.

А тепер поглянемо ми на ту свою єдину волю. Чи міцна вона у нас? Чи справді вона не докладають та часто-густо відмовляються від виконання наложених на них обов'язків, або коли приймають якийсь обов'язок, то все одне його не виконують, не подаючи навіть виправдовуючих причин — членами справжніми не вважаються, можуть бути потягнені зарядом до відповідальності за невиконання організаційних обов'язків, а навіть виключені з організації, не зв'язуючи на те, що вони можуть мати членські вкладки заплачені. Що-ж до самого плачущого членського вкладку, то всі члени повинні пригнитуватися постановами статута.

З'їзд постановляє, щоб всі відділи і їх заряди доповнювали або в перу році все членство ТУРФДім пригниту до активної праці в організації, а тоді й сама організація зміцніється.

Отримавши повідомлення, що може одночасно й оголошення, що приїде організатор, заряд скликає збори членств. На зборах радяться, як і коли успішніше скликати мітинг. Повторили й ухвалили: склика-ти в середу, рознести оголошення, повіттувати устно всюди між робітниками, і самим всім прийти. Ухвалили передати одностайно й стали єдиною волею відділу.